

حفاظت از کودکان در فضای مجازی (رایانه ای)

فضای مجازی (رایانه ای) تکه های تقریباً نامحدود فرهنگ و یادگیری را ارائه می دهد و پرورشگاهی برای رشد و گسترش ذهن جوانان است. این فضا منبع دانش و محل تکامل ایده های تازه است و مانند منبعی وافر از سرگرمیهای شگفت انگیز در یک جهان مجازی است، جهانی که شخص می تواند با سهولتی جادویی تقریباً هر چیزی را با فشار یک انگشت افسون کند. با وجود همه اینها، فضای مجازی، چالش های جدی را نیز خصوصاً برای کودکان و نوجوانان ایجاد کرده است. همانطور که کودکان در جهان گسترده online مشارکت می کنند چیزهایی را که به این جهان ارسال شده مشاهده می کنند، وارد اتاق های گپ و گفت اینترنتی می شوند، و یا به عضویت شبکه های اجتماعی در می آیند در معرض عناصر اجتماعی که در جهان واقعی از آنها اجتناب می شود نیز قرار می گیرند.

کودکان از اینترنت چگونه استفاده می کنند؟

حفاظت online از کودکان در محیط اینترنت نیازمند تلاش هماهنگ والدین، تولیدکنندگان، ارائه دهندگان خدمات و قانونگذاران است. اما برای عهده دار شدن موضوع امنیت، در حد امکان باید تصویر دقیقی از آنچه که کودکان بطور online در اینترنت انجام می دهند و چگونگی نگاه ایشان به اینترنت را بدست آورد. یکی از منابع کسب چنین اطلاعاتی، مطالعات شرکت Symantec است. این شرکت نرم افزاری که در ایالات متحده آمریکا مستقر است و بدلیل ارائه ابزارهای کاربردی امنیتی خود از جمله سری محصولات Norton، مشهور است.

این شرکت در گزارش سال ۲۰۰۹ میلادی خود تحت عنوان "زندگی online" به تشریح مطالعه ای که در مورد ۹۰۰۰ کاربر اینترنتی بزرگسال و کودک ۱۲ کشور استرالیا، برزیل، کانادا، چین، فرانسه، آلمان، هند، ایتالیا، ژاپن، سوئد، بریتانیا و ایالات متحده آمریکا انجام شده می پردازد.

بنا به این گزارش، یکی از گرایشات قابل توجه کودکان و بزرگسالان دوست یابی اینترنتی و از بین بردن مرز بین دنیای فیزیکی و دنیای مجازی است. این مطالعه بیانگر اینست که:

- پست الکترونیکی، رایج ترین سرویس مورد استفاده است و ۹۲٪ افراد مورد مطالعه از آن برای ارتباط با دوستان و خانواده استفاده می کنند.
- حدود ۴۲٪ افراد مورد مطالعه از webcam استفاده می کنند که در این میان سهم کاربران چینی ۷۴٪، سهم کاربران هندی ۶۸٪، سهم کاربران برزیلی ۶۶٪ و سهم کاربران فرانسوی ۵۳٪ است.
- نیمی از بزرگسالان از شبکه سازی اجتماعی استفاده می کنند.
- از هر ۱۰ کاربر، هفت نفر بطور online به عکس ها دسترسی دارند و از سرویس پیام رسانی فوری استفاده می کنند.
- حدود ۲۴٪ افراد نیز از خدماتی شبیه به Twitter استفاده می کنند.

استفاده online کودکان از اینترنت، بیش از تصور والدین

یکی از قابل توجه ترین حقایقی که از این مطالعه بدست آمد این بود که مشخص شد تفاوت بسیار زیادی بین میزان واقعی استفاده online از اینترنت توسط کودکان، و آنچه که والدین می پندارند وجود دارد. بطور متوسط، والدین گزارش داده اند که فرزندشان ۲۶ ساعت در ماه از اینترنت استفاده کرده است در حالیکه فرزندشان اظهار کرده که بیش از ۴۳ ساعت در ماه از اینترنت استفاده کرده است (به جدول شماره یک رجوع کنید).

میانگین نتایج بدست آمده تفاوت های گسترده ای را در بین کشورهای مورد مطالعه نشان می دهد. بنا به این گزارش، جالب توجه است که کودکان برزیلی ۷۰ ساعت در ماه به استفاده online از اینترنت پرداختند و تخمین والدینشان در مورد میزان استفاده آنان بسیار به واقعیت نزدیک بود. در ژاپن کودکان فقط ۳۱ ساعت در ماه از اینترنت online استفاده کردند اما تخمین والدینشان کمتر از نصف این رقم بود. میزان استفاده کودکان از اینترنت online در کشورهای بریتانیا و ایالات متحده آمریکا به میانگین ۱۲ کشور مورد مطالعه (حدود ۴۳/۴ ساعت در ماه) نزدیک تر بود ولی در این دو کشور نیز میزان واقعی استفاده کودکان با تخمین والدینشان تفاوت قابل ملاحظه ای داشت. آنها تصور می کردند میزان استفاده کودکانشان از اینترنت online کمتر از نصف میزان واقعی است.

کودکان از کدام سایتهای اینترنتی دیدن می کنند؟

در این مطالعه از والدین پرسیدند که آیا می دانند که کودکانشان بطور online از چه چیزی دیدن می کنند. والدین استرالیایی بیشترین اطمینان را در این مورد داشتند، به این ترتیب که ۸۶٪ از والدین استرالیایی اظهار کردند دقیقاً می دانند که کودکانشان در اینترنت چه می کنند اما فقط ۶۵٪ از کودکان استرالیایی با این پاسخ والدینشان موافق بودند. در این مطالعه، تفاوت های مشابهی بین دیدگاه های والدین و کودکانشان در کشورهای فرانسه، آلمان، بریتانیا و ایالات متحده آمریکا مشخص شد. با این وجود، در کشورهای برزیل، ایتالیا و سوئد بین دیدگاه های والدین و کودکانشان مشابهت بسیار زیادی وجود داشت. در برزیل، بطور اخص، بنظر می رسد والدین و کودکانشان در موارد بسیاری از اینترنت برای ارتباط با یکدیگر استفاده می کنند و ۶۰٪ از کودکان اظهار کردند که صفحات شبکه سازی اجتماعی آنها شامل فهرست تماس با والدینشان نیز می شود.

نظارت و مسئولیت

علیرغم نهایت تلاشی که والدین برای حفاظت online کودکانشان در محیط اینترنت انجام می دهند، برای بسیاری از آنها اینکار دشوار است زیرا گاهی اوقات والدین نمی دانند که چگونه باید اینکار را انجام دهند، و یا اینکه گاهی اوقات والدین در زمان استفاده کودکانشان از اینترنت در محل استفاده حضور ندارند تا بتوانند مراقبت را انجام دهند. بطور مثال، این مطالعه نشان می دهد که بطور متوسط، بیش از ۲۰٪ کودکان در خارج از منزل از اینترنت استفاده می کنند که طبیعتاً والدین نمی توانند نظارتی بر آنها داشته باشند. طبق این مطالعه، بطور متوسط کمتر از ۴۰٪ خانوارها دارای کامپیوترهای تحت کنترل والدین هستند. با وجود آنکه میانگین خانوارهای دارای کامپیوترهای تحت کنترل والدین در سال ۲۰۰۹ نسبت به سال ۲۰۰۸ میلادی در هشت کشور مورد مطالعه افزایش یافته است اما نظارت والدین در سه کشور استرالیا، چین و ایالت متحده آمریکا کاهش یافته است (به جدول شماره ۲ رجوع کنید).

حدود ۲۰٪ والدین گزارش کردند که کودکانشان را حین انجام فعالیتهای اینترنتی که مورد تایید ایشان نبوده است مشاهده کرده اند (به نمودار شماره یک رجوع کنید) و بیشتر والدین اظهار کردند که در مورد

امنیت در محیط اینترنت با کودکانشان صحبت کرده اند(به نمودار شماره ۲ رجوع کنید). کشور ژاپن در این مورد استثناء است، کشوری که مطالعه نشان داد در آن استفاده کودکان از اینترنت کمتر از میانگین ۱۲ کشور مورد مطالعه است. در آن کشور، والدین مایل به واگذاری مسئولیت بیشتری به کودکانشان برای حفاظت از خود در محیط اینترنت دارند و از دولت یا شرکت های امنیتی اینترنتی توقع کمتری برای حفاظت اینترنتی کودکان دارند(به جدول شماره ۳ رجوع کنید). بسیاری از والدین هندی هم اظهار کردند نیازهای کودکانشان باید تحت حفاظت قرارگیرد و نقش حفاظت اینترنتی کودکان را به دولت و شرکتهای امنیتی اینترنتی محول کرده اند، همانطور که در چند کشور دیگر نیز چنین است. با این وجود، واضح است که حفاظت اینترنتی کودکان اولویت اصلی والدین در هر کشوری است و ایشان حفاظت کودکان و هدایت ایشان در شبکه را جزو وظایف اولیه خود می دانند.

جدول شماره ۱- کودکان مدت زمانی بیشتر از تصور والدینشان صرف اینترنت online می کنند

کشور	مدت زمانی که والدین تصور می کنند کودک در ماه صرف اینترنت online می کند (بر حسب ساعت)	مدت زمانی که کودک اظهار کرده در ماه صرف اینترنت online می کند (بر حسب ساعت)	تفاوت مدت زمان تخمینی والدین و مدت زمان واقعی صرف شده (بر حسب درصد)
استرالیا	۲۸	۴۹	+۲۱(+۷۵٪)
برزیل	۵۶	۷۰	+۱۴(+۲۵٪)
کانادا	۳۰	۴۲	+۱۲(+۴۰٪)
چین	۲۱	۳۳	+۱۲(+۵۷٪)
فرانسه	۲۳	۴۲	+۱۹(+۸۲٪)
آلمان	۲۰	۳۵	+۱۵(+۷۵٪)
هند	۲۱	۳۴	+۱۳(+۶۲٪)
ایتالیا	۲۷	۴۰	+۱۳(+۴۸٪)
ژاپن	۱۳	۳۱	+۱۸(+۱۳۸٪)
سوئد	۴۶	۵۹	+۱۳(+۲۸٪)
بریتانیا	۱۹	۴۴	+۲۵(+۱۳۱٪)
آمریکا	۱۸	۴۲	+۲۴(+۱۳۳٪)

میانگین	۲۶/۸	۴۳/۴	+۱۶/۶(+٪.۶۲)
---------	------	------	--------------

جدول شماره ۲- میزان کنترل والدین بر کامپیوترهای خانگی

کشور	سال ۲۰۰۸ میلادی (بر حسب درصد)	سال ۲۰۰۹ میلادی (بر حسب درصد)	تفاوت ۲ سال (تفاوت درصدی)
هند	-	۵۵	-
بریتانیا	۳۷	۵۴	+۱۷
کانادا	-	۵۴	-
فرانسه	۳۲	۴۷	+۱۵
برزیل	۳۲	۴۴	+۱۲
آلمان	۲۳	۴۳	+۲۰
استرالیا	۴۰	۳۴	-۶
آمریکا	۴۸	۳۲	-۱۶
ایتالیا	-	۳۰	-
چین	۳۹	۲۷	-۱۲
سوئد	-	۲۲	-
ژاپن	۵	۱۸	+۱۳

نمودار شماره ۱- میزان درصد والدینی که کودکانشان را حین انجام فعالیتهای اینترنتی که مورد تایید ایشان نبوده است مشاهده کرده اند

سوئد	٪۳۵
کانادا	٪۳۲
برزیل	٪۳۱
استرالیا	٪۲۹
چین	٪۲۹
آمریکا	٪۲۸
بریتانیا	٪۱۹
آلمان	٪۱۹
هند	٪۱۴
فرانسه	٪۱۰
ایتالیا	٪۱۰
ژاپن	٪۳

نمودار شماره ۲- میزان درصد والدینی که با کودکانشان در مورد امنیت در محیط اینترنت صحبت کرده اند

کانادا	٪۸۷
برزیل	٪۸۵
آمریکا	٪۸۲
چین	٪۸۰
سوئد	٪۷۹
استرالیا	٪۷۶
بریتانیا	٪۷۵
فرانسه	٪۷۳
هند	٪۶۹

ایتالیا	٪۶۹
آلمان	٪۶۸
ژاپن	٪۲۲

جدول شماره ۳- چه کسی مسئول حفاظت online از کودکان است؟

کشور	والدین (بر حسب درصد)	شرکتهای امنیتی اینترنتی (بر حسب درصد)	دولت (بر حسب درصد)	کودکان (بر حسب درصد)
کانادا	۹۹	۳۳	۲۰	۲۸
فرانسه	۹۸	۴۴	۱۸	۱۷
آمریکا	۹۷	۱۱	۱۲	۱۴
سوئد	۹۶	۲۱	۱۹	۲۲
ایتالیا	۹۶	۵۴	۲۵	۶
بریتانیا	۹۳	۲۶	۱۱	۱۳
برزیل	۹۲	۳۳	۲۴	۲۱
استرالیا	۹۱	۳۰	۲۶	۱۹
هند	۹۱	۴۷	۲۴	۳۶
آلمان	۸۷	۳۵	۲۲	۱۶
چین	۸۳	۵۸	۵۱	۱۱
ژاپن	۷۹	۱۹	۱۹	۴۰

بنا به این آمارها ملاحظه می گردد که حفاظت از کودکان در فضای مجازی وظیفه روشن ما است.

بهمین دلیل اتحادیه جهانی مخابرات طرح ابتکاری حمایت online کودکان در اینترنت، Children

---

Online Protection ، را راه اندازی و با شرکای بین المللی مشارکت نموده است. این طرح در راستای تعهدات ما برای ایجاد شالوده های فضای مجازی ایمن و مطمئن برای نسلهای آینده است.

اینترنت منبعی جهانی است که باید اجازه شکوفایی نیکی ها در آن داده شود. اما در عین حال، باید تلاش کنیم تا این فضای مجازی را ایمن و سالم کنیم و محیط سازنده ای برای همه کاربران آن ایجاد نمائیم. ایجاد این سیستم از راه وضع قوانین ملی، تقویت ظرفیتهای، افزایش آگاهی عمومی، و همینطور اصلاح و بهبود واکنشهای ملی به تهدیدات رایانه ای محقق خواهد شد. ما فقط زمانی می توانیم بگوئیم جامعه اطلاعاتی قابل دسترسی در سطح جهان ایجاد کرده ایم که درچنین جامعه اطلاعاتی به کرامت انسان احترام گذاشته شود و همه بخصوص کودکان بتوانند از فرصت های ایجادشده در آن بهره ببرند.

منابع:

- ITU NEWS magazine-No.4-May2009- Editorial: **Protecting Children in Cyberspace**- by: Dr.Hamadoun I. Toure- ITU Secretary General
- ITU NEWS magazine-No.4-May2009- Article: **How are your children using the Internet?**

